

Zondag 10 september 2023
twaaifde van de zomer

Lezing uit het eerste testament: Ezechiël 33,7-11

*Lied: 'Wat vraagt de Heer nog meer van ons': **lied 992***

Evangelielezing: Matteüs 18,1-14

*Acclamatie: 'Ere zij de Vader en de Zoon...': **lied 195***

Overweging

Wanneer je Ezechiël leest, lijkt de boodschap duidelijk. Als er gevaar dreigt, van wat voor soort ook, zijn we geroepen te waarschuwen. Wanneer we de ander waarschuwen, doen we het goed. De verantwoordelijkheid ligt dan bij de ander om iets met de waarschuwing te doen. Maar waarschuwen we niet, dan zitten we fout. Dan zal dat ons aangerekend worden.

Dit is wat Ezechiël van God te horen krijgt.

Waarschuwen – waarvoor dan?

Ik denk aan Harmen die hier straks 'ja' zegt tegen het ambt van ouderling. Is het de bedoeling dat jij ons gaat waarschuwen, Harmen? Op de manier, zoals sommigen van ons dat vroeger misschien wel hebben meegemaakt, dat je ons gaat berispen als we niet goed leven? Het is de karikatuur van de kerk: op de vingers tikken wie de fout in gaat. Met een geheven vingertje. Ik ben er zelf nogal allergisch voor – en ik denk dat ik niet de enige ben.

Het doet me aan een cynisch grapje denken: "Jezus predikte het koninkrijk, maar wat er kwam was de kerk." Het Koninkrijk, dat is het ideaal. Jezus noemt het vaak. Het is het beeld dat hij misschien wel het liefste gebruikt. Het koninkrijk van de hemel, dat is de wereld zoals die bedoeld is. Een wereld waar iedereen gelijkwaardig is, waar brood en liefde is genoeg voor allen, een wereld waarin ieder tot haar of zijn recht komt. Maar de werkelijkheid is de kerk. De kerk is wat wij ervan gemaakt hebben. Een kerk met regels, een structuur, een organisatie, een kerkorde en wat al niet meer.

Is dat erg? Kan het eigenlijk wel anders?

Structuur en afspraken, die hebben we nodig. Maar we kunnen er zo gemakkelijk de fout mee ingaan. Dat gebeurt, wanneer we elkaar de maat gaan nemen. Wanneer we gaan oordelen. Wanneer het niet meer

liefde is die ons leidt, maar behoefte om gelijk te hebben. De gedachte 'ik weet het beter'. Of eigenwijsheid. Of superioriteitsgevoel. Of misschien wel angst: als 'ze' niet doen wat ik zeg, waar blijf ik dan, wie ben ik dan nog, hoe kan ik mezelf dan nog handhaven...?

Waarschuwen, vanuit liefde dus. Niet vanwege al die andere motieven: betweterigheid, of eigenwijsheid, of angst.

Ik denk dat dat is wat de woorden van Ezechiël willen zeggen. En dat dit is waaraan we kunnen denken als we ons afvragen hoe Jezus het Koninkrijk kan hebben bedoeld. Wanneer liefde het achterliggende motief is, komt het Koninkrijk dichtbij.

Waarschuwen. Vanuit betrokkenheid. Want je hebt verantwoordelijkheid. Niet alleen voor jezelf, zegt God tegen Ezechiël. Ook voor de ander.

We lezen het ook in Matteüs.

"Wie een van de geringen die in mij geloven van de goede weg afbrengt, die kan maar beter met een molensteen om zijn nek in zee geworpen worden en in de diepte verdrinken." Een dringende oproep: zorg voor elkaar. Het lijkt erop dat Jezus hier vooruitloopt op het leven in de gemeente. Of, waarschijnlijker nog: dat hem woorden worden toegeschreven die actueel zijn in de gemeentes waar Matteüs voor schrijft. Woorden over goede omgang met elkaar. Een roeping voor alle leden van de gemeente om goed voor elkaar te zorgen.

Harmen en ik hadden het over roeping. Voelt het als een roeping om ambtsdrager te worden? 'Nee,' zei jij, Harmen. 'Ik zie dit meer als iets zakelijks. Een taak die ik erbij kan hebben en daarom doe ik dit. Bij roeping denk ik aan iets groters...'

Maar is roeping wel iets groters? Gaat het bij roeping niet in wezen om wat we vandaag horen van Ezechiël en van Matteüs? Heel praktisch, soms zakelijk, er zijn voor de ander. Aandacht hebben voor de ander. En doen we dat niet allemaal het beste, als we daarvoor de talenten inzetten die we hebben? Die we misschien wel zo vanzelfsprekend vinden dat we ze niet meetellen, als het om roeping gaat?

Verantwoordelijkheid dragen – dat doet ieder van ons het beste als we dat doen met het talent dat ons gegeven is.

Zoals Ellen Hofman 14 jaar lang, binnenlopend bij 'haar' mensen op momenten waarvan ze wist dat het lastige momenten waren. Opererend op de achtergrond, niet voor het voetlicht, en zo belangrijk voor de mensen in haar wijk, zoals veel contactpersonen. Die bij Evert Jan Reems kwam, ernstig slechtziend en nu woonachtig in Norschoten in Kootwijkerbroek, waar ze hem blijft bezoeken.

Zoals Manon Born. Betrokken gemeentelid in Amersfoort. Die gemeenteleden in Amersfoort bezocht, onder andere in de zorginstellingen en vaste bezoeker was van onder andere Wim Uiterwijk. Die contact blijft houden met Thera Doornekamp.

Zoals Quirina Schipper, met hart en ziel eerst diaken, toen diaconaal rentmeester. Omdat de zorg voor de ander haar ter harte gaat, liefst zo praktisch mogelijk, met zo weinig mogelijk moeilijk gepraat eromheen. Gewoon dóen, zonder ophef of nadruk. Die dat bleef volhouden tot nu aan toe, hoewel haar lichamelijke gezondheid het haar in toenemende mate moeilijk maakt.

Zoals Nico van Rootselaar, ook zo'n diaken in hart en nieren. Intensief betrokken bij het woonklaar maken van huizen voor vluchtelingen uit Oekraïne, samen met mensen uit de Hersteld Hervormde gemeente, de Dorpskerk en de Paulusgemeenschap – een oecumenisch project van de bovenste plank, wat hem enorm inspireerde. Die ook nog een tijdje voorzitter was van de diaconie. Dat vond hij niet echt een talent van zichzelf en hij was heel blij toen Dora den Hartog dat van hem overnam.

Geroepen tot verantwoordelijkheid.

Er is nog een andere roep te horen in de woorden van Ezechiël: een roep tot verandering. “Kom tot inkeer, keer terug van de heilloze weg die jullie zijn ingeslagen. Want waarom zouden jullie sterven, volk van Israël?” Er moet iets veranderen, zegt God. Hij wil niet dat er iemand verloren gaat. Dezelfde woorden klinken bij Matteüs.

Als ik denk aan onze gemeente, dan denk ik: hier heb ik me vanaf het begin thuis gevoeld en dat voel ik me nog. De betrokkenheid op elkaar en zorg voor elkaar is daar een belangrijke reden voor. En de centrale plek van de zondagse viering en de liturgie. En het klimaat van ruimte en vrijheid en veiligheid.

Als hier het gevaar bestaat dat er voor dat honderdste schaap geen aandacht is – dan zou dat kunnen zijn doordat we het zo goed hebben met elkaar, dat we het daarbij laten. Niet verder kijken. Misschien zelfs doordat onze voorkeur voor vrijheid en ruimte leidt tot een vorm van beleefde onverschilligheid. Waardoor we dat ene verloren schaap niet opmerken.

Welke verandering is nodig? Wat kunnen we veranderen?

Ik vind het een lastige vraag.

Heb gisteren mijn oor te luisteren gelegd bij de kinderen op het Manifestatieveld. Een nacht lang zouden ze buiten slapen in kartonnen dozen. Om een klein beetje de ervaring te leren kennen die daklozen dagelijks, of liever nachtelijks, hebben. De ervaring dakloos te zijn. Uitschot te zijn. Geen plek te hebben en

niet mee te tellen. Dat ene verloren schaap te zijn – maar wie gaat het zoeken?

Bernadette van Dijk, straatpastor in Amersfoort, leidde het gesprek. ‘Wat doet het met je als je een dakloze ziet?’ vroeg ze. ‘Ik word er bang van,’ zei een van de kinderen. Bernadette leerde de kinderen: het is niet erg als je schrikt of bang bent. Die reactie is oké. Daarna kun je gaan denken: is dat realistisch? En kun je misschien iets doen.

Wat zou je kunnen doen?

Goeiendag zeggen, zei een van de kinderen. Er werden nog meer dingen gezegd. Eten geven. Kleren.

Bernadette zei: heel mooi dat je dat groeten noemt.

Want dan zie je de ander. Dan maak je verbinding. Dan wordt iemand mens.

En wij – wat doen wij? En welke verandering is nodig...? *(stilte)*

We horen zo meteen een muzikale meditatie van Dinie. En zingen daarna een lied. Een van de liederen die Harmen op zijn lijstje met voorkeursliederen had staan: ‘Het leven op aarde is vreugde en rijkdom’. Over de wonderlijke schoonheid van het leven. Misschien niet het eerste lied waar je aan zou denken, als je je afvraagt welke verandering nodig is.

En toch ook weer wel. Want het maakt ons bewust van het grote geschenk dat het leven is. Een besef dat de basis is van alles. En de aanzet voor elke gedachte over wat we werkelijk willen en kunnen veranderen.

Muziek: C.H. Rinck, trio in G

*Lied: ‘Het leven op aarde is vreugde en rijkdom’: **lied 880***